

Flygbasbataljon

– vår nya flygbasorganisation

04

AV HANS LJUNGSTRÖM

Till följd av Försvarets omdiriktning står flygvapnets basorganisation inför betydande förändringar och utveckling. Flygbasbataljon 04 är namnet på det nya konceptet.

Försvarets omdiriktning från ett invasionsförsvar till en insats- och kompetensorganisation påverkar även flygvapnets flygbasorganisation. Antalet baser kommer drastiskt att minskas och en ny flygbasorganisation benämnd Flygbasbataljon 04 är under utveckling. Likaså pågår ett arbete med att skapa ett basförband som ska kunna stödja flygförband i en internationell uppgift.

För huvuddelen av utvecklingsarbetet svarar taktik- och utvecklingenheten för basfrågor, kort och gott kallat TU Bas. Enheten är en del av Flygvapencentrum och dess arbetsområde täcker allt från flygbassäk-, fälthållning-, räddningstjänst till hur vi betjänar flygplan på flygbasbataljoner. TU Bas är lokaliserad i Halmstad och organisationen består för närvarande av tolv personer. Organisationen förändras antalsmässigt i förhållande till efterfrågan och omfattning.

Flygbasbataljon 04

Flygbasbataljon 04 skapas för att ersätta Bataljon 85. Det grundläggande arbetet genomfördes i stor utsträckning inom ramen för projekt Bas 2000. De förmågor som vi då arbetade med var långt mer

omfattande än vad vi klarar med Flygbasbataljon 04. Den då gällande hotbildens var väpnat angrepp men i en större omfattning, varför dimensioneringen av Bas 2000 skedde mot detta.

Flygbasbataljon 04 utvecklas mot de förmågor som anges i Försvarets Målbild 2010. Här är det främst ett sma-

llare och vassare basförband med en hög inbyggd rörlighet, uthållighet samt förmåga att verka i en internationell miljö som efterfrågas. Förbandet är främst designat mot uppgifter och hotbild på kort sikt. Vid en ökad hotbild kan förbandet tillväxa inom ansatt tid.

Skilnaderna mellan Bataljon 85 och

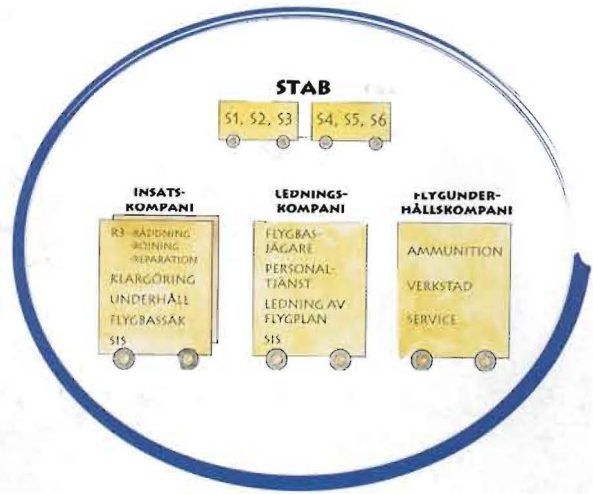
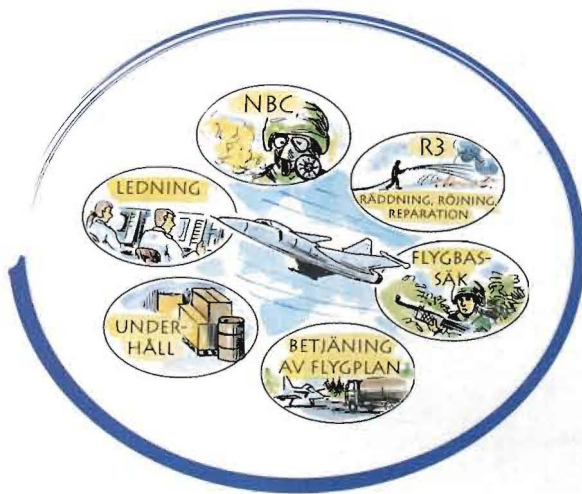

En rote JAS 39 Gripen har just landat på en krigsbas och klaringsarbetet inför ett nytt uppdrag har just påbörjats.

Foto: Peter Liander/Försvarets bildbyrå

Flygbasbataljon 04 har organiserats som ett sammansatt förband med olika förmågor för att kunna betjäna flygförband.

Illustrationer:
Stefan
Gustafsson

den nya flygbasorganisationen framgår av tabellen på nästa uppslag.

Åtta basbataljoner

Utvecklingsarbetet med den framtida flygbasbataljonen leds av TU Bas i samarbete med Försvarmaktens förband och fackskolor. Förutsättningarna för utvecklings-

arbetet har sin grund i Försvarmaktens ominriktningsarbete, som bland annat anger hur stor försvarsmakt vi ska ha. Framtidens åtta divisioner med JAS 39 Gripen samt transport- och specialflygförband ska betjäna av totalt åtta Flygbasbataljon 04. På personalsidan innebär det 976 yrkesofficerare och 264 reservofficerare totalt inom bassystemet. Antalet värnpliktiga är begränsat till 550 per flygbasbataljon.

Organisation

I inledningen av utvecklingen av Flygbasbataljon 04 stod valet mellan att skapa en funktionsinriktad eller sammansatt organisation. När de olika alternativen jämfördes föll valet på det sistnämnda. De viktigaste skälen var:

- Korta beslut och ledningsvägar
- Möjlighet att skapa en flexibel och rörlig insatsorganisation
- Hög uthållighet i betjäning av flygplan, vid låg till medelhög kris och internationella insatser

Nu är inte Flygbasbataljon 04 ett helt sammansatt förband. Det finns funktioner och förmågor som måste finnas som inte blir optimala att ha i en sammansatt organisation. Ett exempel är flygunderhållskompaniet, vilket är funktionsinriktat. I insatskompaniet finns en sammansatt förmåga för att betjäna flygförband med stöd från flygunderhållskompani, ledningskompani och bataljonsstaben.

Redan tidigt i utvecklingsarbetet bedömdes det att förbandets ledning måste vara annorlunda än tidigare. Ledningen

måste vara anpassad för såväl ett internationellt som nationellt scenario. Därför organiseras staben huvudsakligen enligt internationell praxis, men med svenska benämningar.

Ledningsmetodik, kommandoledning respektive uppdragstaktik kommer att variera beroende på uppgift och i vilket scenario flygbasbataljonen verkar i.

Utbildning av personal

Personalen har redan nu en hög kompetens, vilket innebär att omställningen till Flygbasbataljon 04 ska kunna genomföras relativt lätt. Samtidigt kräver organisationens struktur att det finns chefer som kan vara ledare i ett förband med en bred uppgift och med mångfacetterade kompetenser. Officerens utbildning måste därför tidigt anpassas till att främst bli specialist, men även att samtidigt kunna verka som chef i Flygbasbataljon 04.

Försvarmaktens skolor påbörjar utbildning under hösten 2000 för att ett införande av det nya flygbassystemet ska kunna påbörjas 2001 och vara klart i slutet av 2003. Fredsförbanden påbörjar nu planeringen för att genomföra värnpliktsutbildningen vid flottiljernas nya utbildningsenheter. Inriktningen är att all utbildning på förbanden ska sammanhållas vid utbildningsenheten och finnas på alla fredsförband som utbildar basförband. Syftet är att kunna utbilda i en helhet mot exempelvis ett insatskompani.

Anpassning av materiel

Dagens krigsförbands materiel kommer

I Flygbasbataljon 04 ingår en egen räddningsstyrka

Bilder: Peter Liander/Försvarets bildbyrå

mestadels att bibehållas in i Flygbasbataljon 04. Den materiel som utvecklas och anskaffas är främst avsedd att göra flygbasbataljonen rörlig och oberoende av infrastruktur. Den kommer till stor del att användas i den ordinarie fredstida verksamheten. Någon förrådsställning är inte aktuell.

Denna princip för materielanskaffning

27FVRF-medlemmen Daniel Källmin deltog i flygbasbataljonsövningen i Borlänge.

gör det möjligt att hänga med i en snabb utveckling. Det blir lättare att anskaffa modern utrustning i takt med snabbt förändrade uppgifter.

Taktik

Den operativa rörligheten medger att förbandet är rörligt även utanför landets gränser.

Förbandet kan delas upp till två flygbaser men med gemensam ledning och betraktas som en helhet.

På flygbasen är grupperingen sammanhållen, till skillnad från Bataljon 85 där förbandet var spritt över en relativt stor yta.

Övades på två platser

Övning är den mest effektiva metoden för att verifiera en taktisk idé och prova en organisation. Därför övades Flygbasbataljon 04 under två veckor i mitten av

maj. Övningen genomfördes med gemensamma resurser av personal från TU Bas, F 7 Såtenäs, F 16 Uppsala och Försvarmaktens Halmstadsskolor (FM HS). Ekonomiska och personella resurser räckte dock inte till för att öva en hel bataljon. Dock kunde alla funktioner övas samtidigt.

Tyngdpunkten för övningen var att prova ny ledningsstruktur samt de två insatskompaniernas taktik, gruppering och organisation. Som exempel kan nämnas en förflyttning av ett basförband från Råda-basen i Västergötland till Borlänge i Dalarna. Härvid övades rörlighet varvid problematiken vad gäller ledning och materiel belystes.

I konceptet prövades även ny organisation för klargöringstropparna och verifiering av flygunderhållskompaniets uppgifter och förmågor.

I framtiden

Organisationsstrukturen medger att Flygbasbataljon 04 kan förändras till nya eller förändrade förmågor. Idag finns framför allt den befintliga infrastrukturen att ta hänsyn till. I morgon har vi utvecklat den materiel som fullt ut medger den operativa rörligheten.

Utvecklingen av informationssystem är en förutsättning för att medge en framtida flexibilitet. Det enda krav som ställs på infrastrukturen är möjligheten att kunna landa ett flygplan.

En Flygbasbataljon 04 kan verka från två olika baser, men med gemensam ledning.

Illustration: Stefan Gustavsson

Flygbasbataljon 04 är flygstridskrafternas basförband för betjäning av flygförband. Uppgiften kan genomföras i landet för att hävda vår suveränitet och försvara landet vid ett väpnat angrepp. Vid en framtida internationell uppgift med JAS 39 Gripen ingår bataljonen för att kunna betjäna flygförbandet vid olika scenarier. Det kan verka från en flygbas där vi är ensamma eller från en flygbas tillsammans med andra nationer – i eller utanför Sverige.

Införandet av Flygbasbataljon 04 påbörjas under 2001. Ny materiel, som måste tillföras under de närmaste åren för att vi ska kunna uppnå de förmågor vi ansatt, kommer att tillföras förbanden.

En klargöringstropp förbereder sig för att kunna klargöra en Gripen för ett nytt uppdrag.

Under verifieringsövningen i Borlänge provades att förlägga delar av personalen i tält med tolv våningssängar vardera.

Internationella insatser

Att skapa en fungerande basorganisation som kan verka utomlands är en angelägen uppgift. I dagsläget ska flygvapnets internationella insatsförband med AJSF 37 kunna vara operativt inom 90 dagar efter beslut om insats.

Med början nästa år ökas kraven då avsikten att kunna ställa ett AJS 37-förband med tillhörande basförband till förfogande för internationella insatser inom 30 dagar. En rekognosceringsstyrka ska kunna utgå inom 15 dagar. Till grund för förbandet finns Flygbasbataljon 04.

För Sveriges behov av flygtransporter till förband ingående i utlandsstyrkan

kommer ett snabbinsatsförband bestående av fyra TP 84 Hercules finnas med början 2001. Grunden för det förbandet ska vara hämtad ur det befintliga organisationen för Transportflygenheten vid F 7 i Sätenäs.

Efter 2004 är målet att JAS 39 Gripen ska kunna ställas inför spaningsinsatser i en fredsfrämjande insats. Avsikten är även här att basförbandet ska ha sin grund i Flygbasbataljon 04. De internationella förmågorna och deras realiseringsmöjligheter hänger dock samman med regeringens avsikter, som ännu inte är beslutade. ●

ARTIKELFÖRFATTAREN ÄR KAPTEN OCH TJÄNSTGÖR VID TU BAS I HALMSTAD.

Basbataljon 85 (16 st)

- Betjänar flera divisioner 37/35/60
- Betjänar sambands- och transportflygförband
- Två huvuduppgifter
- Rörliga inom huvudbas
- En tung huvudbas per bataljon
- Vissa delar rörliga inom flygkommando
- Reagerar på skada genom:
  - Omgruppering till sidobas
  - Ammunitionsröjning/banreparation
  - Återgång till huvudbas
- Uthållighet mot flygbasbekämpning
- Verkar cirka 14 dygn
- Fasta ledningsfunktioner
- Specialistförband (~ 1500-2700 soldater)
- Ej anpassad för internationell insats

Antal civila 48 (totalt 768)

Flygbasbataljon 04 (8 st)

- Obas betjänar en division 39/39B/AJS 37/JA 37
- Tbas betjänar sambands- och transportflygförband
- En huvuduppgift
- Bataljonen operativt rörlig
- Verkar på två baser
- Förmåga att "Agera:"
  - Taktisk rörlighet
  - Ammunitionsröjning och banreparation för "minsta startsträcka"
- Uthållighet mot väpnat angrepp på kort sikt
- Verkar över tiden
- Rörliga sambands- och ledningsfunktioner
- Flerfunktionsförband (~740 soldater)
- Anpassad för internationell insats
- Förmåga att tillväxa taktiskt, personellt och materiellt

Antal civila 42 (totalt 336)

